

Vasile Lucaciu

Vasile Lucaciu (n. 21 ianuarie 1852, Apa, Comitatul Sătmar - d. 29 noiembrie 1922, Satu Mare) a fost una dintre cele mai importante personalități politice, culturale și istorice ale românilor ardeleni din perioada dualismului Austro-Ungar, militant pentru drepturile românilor din Transilvania. Din anul 1885 a activat ca preot paroh greco-catolic în Șișești, unde a ridicat o biserică monumentală sfințită la 15 august 1890, dedicată unirii tuturor românilor. Avea liceul și studii teologice făcute la Roma, unde a luat și doctoratul. Activând ca scriitor politic, printre altele în „Gazeta de Transilvania” și „Observatorul”, inițiator și semnatar al Memorandumului, și lider al Partidului Național Român, a avut de suferit în repetate rânduri represiunea autorităților de la Budapesta. În perioadele în care a fost deținut politic, românii ardeleni i-au dedicat în semn de prețuire și solidaritate un cântec: Doina lui Lucaciu. Dr. Vasile Lucaciu a fost unul dintre românii care au semnat Memorandumul din 1892. Procesul în care semnatarii Memorandumului au fost acuzați de negarea autorității maghiare și de solicitarea independenței Transilvaniei, i-a adus cei mai mulți ani de închisoare dintre toți condamnații, 5. Prin intervenția directă a lui Carol I, ei vor fi eliberați, după un an de temniță, în 1895. În anul 1905 a fost ales cu mare majoritate de voturi deputat de Beiuș în parlamentul de la Budapesta, din partea PNR. Venit în Regatul României după începutul Primului Război Mondial, a militat intens pentru alierea țării cu Puterile Antantei, pentru se putea realiza reîntregirea României. Tot în acest scop a îndeplinit, - trimis de guvernul român - misiuni de prezentare a poziției române în privința situației inacceptabile a românilor majoritari din Transilvania, inclusă în statul austro-ungar. Conform memoriilor arhiepiscopului Raymond Netzhammer, Lucaciu ar fi stat în spatele arestării lui Ioan Bălan, protopopul unit al Bucureștilor (mai apoi episcop), în vara lui 1916. În anul 1918 a fost unul din membrii Consiliului Dirigent al Transilvaniei. La alegerile din 1919 a fost ales deputat în Parlamentul României din partea PNR. A editat *Revista Catolică*, primul periodic apărut în limba română la Baia Mare.

Publică în această revistă articolul anti-eminescian "Eminescu și biserica catolică" [Anul V, Fascicolul III-IV, 28 februarie 1891]:

„Diarul bucurescean «Timpul» [nr. 12, din 1891] a început a reproduce unele dintre numeroasele articole scrise de Eminescu acum sunt vre-o dece ani, când colabora la același diar. Din aceste articole reproducem și noi pe cel intitulat Religia, în care autorul printre unele inexactități sau ambiguități pe cari le vom rectifica la urmă, recunoaște imensele merite ce le are catolicismul față de civilizațiunea

